

Handläggare
Anne Menes
Telefon: 08 508 10 320

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2017-10-26

Uppföljning och kvalitet inom mottagandet av ensamkommande flyktingbarn

Svar på skrivelse från Therese Carlborg m.fl. (M), Mats Hasselgren (L) och Steven Crosson (KD)

Förvaltningens förslag till beslut

Skrivelsen anses besvarad med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Christina Klang
stadsdelsdirektör

Jan Rönnberg
avdelningschef

Sammanfattning

Therese Carlborg med flera (M), Mats Hasselgren (L) och Steven Crosson (KD) tar i en skrivelse från 15 juni 2017 upp att alliansen sedan hösten 2015 slagit larm flera gånger till sociala delegationen att mottagandet av ensamkommande flyktingbarn och ungdomar inte fungerar. I skrivelsen förs fram att socialtjänsten inte hinner besöka de jourhem och familjehem där ensamkommande flyktingbarnen har placerats i väntan på asylbesked och att ett stort antal barn farit illa samt att det finns exempel på unga familjehemsföräldrar där 18-åringar ska ta hand om ungdomar i 15-17 årsåldern. Stadsdelsförvaltningen har placerat barn via många olika privata utförare och enligt skribenterna har flera av dessa misskött sig så grovt att det är skribenternas uppfattning att inga barn ska placeras hos dessa företag. I tjänsteutlåtandet svarar förvaltningen på de frågor som ställts om placeringar av ensamkommande barn.

Ärendet

Therese Carlborg m.fl. (M), Mats Hasselgren (L) och Steve Crosson (KD) har i en skrivelse från 15 juni 2017 framfört att alliansen sedan hösten 2015 slagit larm flera gånger till sociala delegationen att mottagandet av ensamkommande flyktingbarn och ungdomar inte fungerar. I skrivelsen förs fram att socialtjänsten inte hinner besöka de jourhem och familjehem där ensamkommande flyktingbarnen har placerats i väntan på asylbesked och att ett stort antal barn farit illa samt att det finns exempel på unga familjehemsföräldrar där 18-åringar ska ta hand om ungdomar i 15-17 årsåldern. Stadsdelsförvaltningen har placerat barn via många olika privata utförare och enligt skribenterna har flera av dessa misskött sig så grovt att det är skribenternas uppfattning att inga barn ska placeras hos dessa företag.

Skribenterna önskar svar på följande frågor:

Hur många placeringar är gjorda av stadsdelen inom stadens ramavtal, respektive utanför ramavtalet?

Hur säkerställer stadsdelen att familjehemsföräldrarna är i den ålder som stadens riktlinjer säger?

Hur många barn har placerats av stadsdelen utan att ett avtal har tecknats när barnet flyttat in, sedan september 2015?

Hur säkerställer man att stadsdelen kan återkräva pengar om den ena avtalsparten har brutit avtalet och i hur många fall har detta inte gjorts?

Hur säkerställer man att ett företag eller en familj som misskött sitt uppdrag inte får ett nytt uppdrag från en annan stadsdel eller kranskommun?

Ärendets beredning

Ärendet har handlagts vid socialtjänstavdelningen.

Förvaltningens redovisning

Enheten för ensamkommande barn och ungdomar startade 1 april 2016 och handlägger ärenden för stadsdelsnämnderna Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm. Enheten tillhör organisatoriskt Kungsholmens stadsdelsnämnd. Initialt var arbetsbelastningen hög och för att nå en nivå där handläggning och uppföljning kan genomföras på ett rättssäkert sätt och samtidigt bibehålla god kvalitet och en rimlig arbetsbelastning har en biträdande enhetschef samt flera socialsekreterare rekryterats. På enheten jobbar tolv socialsekreterare, två familjehemssekreterare, två administratörer, en biträdande enhetschef, en enhetschef samt fram till november en konsult. I dagsläget handlägger enheten 288 ärenden, varav 89 för Östermalms stadsdelsförvaltning, 98 för Kungsholmens stadsdelsförvaltning och 101 för Norrmalms stadsdelsförvaltning.

De ensamkommande barn och ungdomar som är placerade har vuxna runt sig som ska tillgodose dessa barns och ungdomars behov samt vara informerade och ha kunskap om var de ska vända sig om de är oroliga för barnets sociala situation. När information inkommer om oro för ett barn eller en ungdom görs en förhandsbedömning och en skyddsbedömning enligt de tidsramar som finns i lagstiftningen. Det framkommer av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2012:11) om socialtjänstens ansvar för familjehemsplacerade barn att socialtjänsten ska träffa familjehemsplacerade barn och ungdomar fyra gånger per år för att få en fullgod information om deras aktuella situation. Enheten för ensamkommande har under en period inte kunnat fullfölja detta till fullo utifrån att enheten varit underbemannad. Från och med hösten 2017 är enheten fulltalig och familjehemsplacerade barn och ungdomar träffas i enlighet med riktlinjerna.

Hur många placeringar är gjorda av stadsdelen inom stadens ramavtal, respektive utanför ramavtalet?

Antal placeringar som stadsdelen fattat beslut om inom ramavtal: 20 procent.

Antal placeringar som stadsdelen fattat beslut om utanför ramavtal: 80 procent.

Explicit vård för ensamkommande barn finns ej upphandlad i staden. När placering ska göras används ramavtalskatalogen där upphandlad vård, omsorg och boende som avser samtliga barn och ungdomar som är aktuella hos socialtjänsten. I de fall där ensamkommande barn och ungdomar har haft utökad behov i form

av exempelvis språk har förvaltningen fått frånga ramavtalen för att dessa behov ska kunna tillgodoses. Vissa jourhem och HVB-hem (hem för vård och boende) har avböjt placering av ensamkommande barn och ungdomar utifrån att de saknar kompetens för målgruppen, vilket har medfört att enheten fått leta placering utanför ramavtalen. Stödboenden för ensamkommande barn och ungdomar finns upphandlade men behovet är så pass stort att stadens egna boenden eller boenden med ramavtal inte bedöms kunna täcka de behov som förvaltningen ser, exempelvis är det svårt att hitta bra och lämplig boenden för flickor. Det är i dagsläget svårare att hitta HVB-hem då flera som startade när det kom många ensamkommande barn och ungdomar har lagt ner eller avslutat sin verksamhet på grund av minskat antal placeringar.

Hur säkerställer stadsdelen att familjehemsföräldrarna är i den ålder som stadens riktlinjer säger?

I Stockholms stads riktlinjer anges inget specifikt när det gäller ålderskrav på familjehemsföräldrar. När en familj anmäler sig och önskar bli familjehem utreds varje familj noggrant av en socialsekreterare utifrån områden som livsförhållanden, bakgrund och inställning till samhälle och barnuppfostran. I utredningen framkommer då också ålder på personerna som ingår i familjen som ansöker om att få bli familjehemsförälder. När bedömningen ska göras vägs alla ovannämnda faktorer samman. I Stockholms stad är vägledningen att familjehemmet inte ska ha egna barn under tre år och familjehemsföräldrarna inte själva ska vara under 25 år gamla. Om en ungdom varit placerad länge i en familj kan anknytning och goda relationer ibland överväga eventuella nackdelar, exempelvis om en ungdom har kommit som anknytning och äldre syskon/släkting bor i Stockholm och är nära i ålder. I bedömningen utgår man då från lagar och riktlinjer där framgår det att placering kan göras i den ensamkommandes nätverk om övriga bedömningsgrunder är uppfyllda. I familjehemsutredningen begärs exempelvis utdrag från belastningsregister, InfoTorg och Kronofogdemyndigheten ut.

Hur många barn har placerats av stadsdelen utan att ett avtal har tecknats när barnet flyttat in, sedan september 2015?

Fram till dess att enheten för ensamkommande barn och ungdomar startade var det respektive stadsdel som ansvarade för handläggning av ärenden. Från Östermalms stadsdelsförvaltning överlämnades ärenden med tillhörande avtal. I vissa fall skrivs inga nya avtal om

en placering inom ett företag ändras, utan det fattas ett nytt biståndsbeslut.

Hur säkerställer man att stadsdelen kan återkräva pengar om den ena avtalsparten har brutit avtalet och i hur många fall har detta inte gjorts?

Inga återkrav har hittills gjorts på grund av avtalsbrott. Om information inkommit om misskötsel har placeringarna avbrutits. I vissa fall har en dialog förts med familjerna för att komma till rätta med bristerna. Om bedömningen är att det är företaget som missköter sig blir familjerna erbjudna att teckna avtal direkt med staden. I avtal som tecknas med vårdgivarna står det att förvaltningen har rätt att återkräva pengar om vårdgivaren misskött sitt uppdrag. För att upptäcka avvikelser har administratörerna en placeringsfil som är sammankopplad med alla placeringsbeslut som har fattats. I samband med att en faktura ska betalas kontrolleras det fakturerade beloppet mot det tagna beslutet. När en placering genomförs upprättas en vård- respektive genomförandeplan för varje ungdom. Där framgår det vad utföraren åtar sig att utföra i den dagliga omsorgen om ungdomen. Vid avvikelser från planen och avtalet utreds först orsakerna till avvikelsen och hur detta kan åtgärdas. När det gäller jourhemsplaceringar finns det enligt avtal ingen uppsägningstid vilket innebär att betalning av placering upphör samma dag som själva placeringen upphör.

Hur säkerställer man att ett företag eller en familj som misskött sitt uppdrag inte får ett nytt uppdrag från en annan stadsdel eller kranskommun?

HVB-hem och stödboenden är tillståndspliktiga vilket innebär att kommuner kan rapportera till Inspektionen för vård och omsorg, IVO, om det inkommer information om misskötsel. IVO skickar i sin tur ut inspektionsmeddelanden om att undvika placeringar på boenden som har uppmärksamats på grund av misskötsel. Riksdagen beslutade 1 mars 2017 att även företag som bedriver jour- och familjehemsvård ska vara tillståndspliktiga vilket innebär att förvaltningen rapporterar till IVO även avseende dessa placeringar om det kommer till förvaltningens kännedom om misskötsel.

I de fall förvaltningen har kännedom om misskötsel meddelas socialtjänsten i aktuella orter om de missförhållanden som har upptäckts. Detta för att respektive socialtjänst på aktuella orten ska

utreda och följa upp verksamheten. Till förvaltningen har det inkommit information om misskötsel från andra kommuner och stadsdelar.

Sedan enheten för ensamkommande startade har det avbrutits tio placeringar fördelade på tre företag, exempelvis på grund av brister hos jourhems konsulenterna. Dock kan en omplacering vara ett avbrott i den trygghet som finns runt ungdomen och undviks därför om det inte bedöms vara till barnets bästa.

Arbetet med verksamhetsutveckling på enheten för ensamkommande barn

Arbetet med verksamhetsutveckling är ständigt pågående och bland annat har en bas med mallar byggts upp under hösten 2016 och våren 2017. Dessa innehåller noggranna beskrivningar av rutiner för de arbetsmoment som finns i handläggningen av ensamkommande barn. Under hösten 2017 fortlöper arbetet och rutiner gällande bland annat uppföljning av familjehem ska ses över. Redan idag finns mallar för frågeställningar som samtliga handläggare använder i dialog med familjer och företag men en översyn om att utöka antalet frågor ska göras.

Bilaga

1. Skrivelse från Therese Carlborg m.fl. (M), Mats Hesselgren (L) och Steve Crosson (KD) om uppföljning och kvalitet inom mottagandet av ensamkommande flyktingbarn